

STATSFORVALTEREN I OSLO OG VIKEN

Postboks 325
1502 MOSS

Deres ref:

Vår ref:
2021/7152-JOALYN

Dato:
12.12.2022

Høringsinnspill nasjonalpark Østmarka - Rælingen kommune

Rælingen kommune sender med dette inn sitt innspill til verneforslag for nasjonalpark i Østmarka.

Innspillet er med bakgrunn i politisk behandling i kommunestyret 07.12.2022, PS 109/2022.

Innspill til verneforslag

Rælingen kommune vurderer at verneformålene som etableres ved en eventuell nasjonalpark, slik statsforvalteren anbefaler, vil gi en kombinasjon mellom friluftsjnteresser, kulturmiljø, økosystemtilnærming og et godt sambruk mellom disse. Rælingen kommune stiller seg positiv til dette alternativet på et prinsipielt grunnlag for en god, bærekraftig og helhetlig forvaltning av Østmarka.

Rælingen kommune registrerer at Østmarka naturreservat, som delvis ligger innenfor kommunegrensen til Rælingen kommune, vil fortsette å inneha den høyeste verneformen i Norge, og området vurderes derfor å ikke bli nevneverdig påvirket av en etablering av nasjonalpark. Rælingen kommune ønsker ikke å ta stilling til nasjonalparkens omfang i andre kommuner.

Med hilsen

Joakim Lyngen
fagleder

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes derfor uten signaturVedlegg

1   *Saksprotokoll Innspill til høring av verneforslag - nasjonalpark i Østmarka*

Postadresse:

Besøksadresse:
Bjørnholtgagan 6,
2008 Fjerdingsby

Organisasjonsnummer: 952540556
Hjemmeside: www.ralingen.kommune.no

Telefon: 63 83 50 00
Bankgiro:

E-post:

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
22/25	17.11.2022	Utvalg for klima og miljø
22/12	21.11.2022	Kommuneplanutvalget
22/109	07.12.2022	Kommunestyret

Innspill til høring av verneforslag - nasjonalpark i Østmarka

Kommunedirektøren tilrår kommuneplanutvalget å legge saken fram for kommunestyret med følgende forslag til vedtak:

1. Verneformålene som etableres ved en eventuell nasjonalpark, slik statsforvalteren anbefaler, vil gi en kombinasjon mellom friluftsjnteresser, kulturmiljø, økosystemtilnærming og et godt sambruk mellom disse. Rælingen kommune stiller seg positiv til dette alternativet på et prinsipielt grunnlag for en god, bærekraftig og helhetlig forvaltning av Østmarka.
2. Østmarka naturreservat, som delvis ligger innenfor kommunegrensen til Rælingen kommune, vil fortsette å inneha den høyeste verneformen i Norge, og området vurderes derfor å ikke bli nevneverdig påvirket av en etablering av nasjonalpark. Rælingen kommune ønsker ikke å ta stilling til nasjonalparkens omfang i andre kommuner.

Utvalg for klima og miljøes behandling av sak 25/2022 i møte den 17.11.2022:

Behandling

Tatt til orientering.

Kommuneplanutvalgets behandling av sak 12/2022 i møte den 21.11.2022:

Behandling

Hans Otto Tomter (SP) fremmet følgende forslag til vedtak:

1. Rælingen kommune mener at forvaltning og vern av Østmarka bør videreføres i tråd med Markaloven og tilhørende forskrift for skogsdrift og vedtatte bestemmelser for naturreservater og friluftsområder.

2. Rælingen kommune mener at å beholde dagens naturreservat og å etablere et friluftsvern i henhold til forarbeidene til markaloven i resten av det markerte området, utgjør den beste avveiningen av ulike interesser.
3. Subsidiært mener vi at statsforvalterens alternativ 2 er et bedre alternativ enn alternativ 1 og 3.

Votering:

Innstilling fra kommunedirektøren ble satt opp mot forslag fra Tomter. Forslaget fra Tomter fikk to stemmer (SP, FRP) og falt. Kommunedirektørens innstilling ble vedtatt.

Vedtak

Verneformålene som etableres ved en eventuell nasjonalpark, slik statsforvalteren anbefaler, vil gi en kombinasjon mellom friluftsimteresser, kulturmiljø,

1. økosystemtilnærming og et godt sambruk mellom disse. Rælingen kommune stiller seg positiv til dette alternativet på et prinsipielt grunnlag for en god, bærekraftig og helhetlig forvaltning av Østmarka.

2. Østmarka naturreservat, som delvis ligger innenfor kommunegrensen til Rælingen kommune, vil fortsette å inneha den høyeste verneformen i Norge, og området vurderes derfor å ikke bli nevneverdig påvirket av en etablering av nasjonalpark. Rælingen kommune ønsker ikke å ta stilling til nasjonalparkens omfang i andre kommuner.

Kommunestyrets behandling av sak 109/2022 i møte den 07.12.2022:

Behandling

Hans Otto Tomter (SP) fremmet følgende forslag til vedtak:

1. Rælingen kommune mener at forvaltning og vern av Østmarka bør videreføres i tråd med Markaloven og tilhørende forskrift for skogsdrift og vedtatte bestemmelser for naturreservater og friluftsområder.
2. Rælingen kommune mener at å beholde dagens naturreservat og å etablere et friluftsvern i henhold til forarbeidene til markaloven i resten av det markerte området, utgjør den beste avveiningen av ulike interesser.

3. Subsidiært mener vi at statsforvalterens alternativ 1 er et bedre alternativ enn alternativ 2 og 3.

Votering:

Forslag fra Tomter ble satt opp mot formannskapetets innstilling. Forslag fra Tomter fikk seks stemmer og falt.

(2SP, 3FrP, KrF).

Vedtak

Verneformålene som etableres ved en eventuell nasjonalpark, slik statsforvalteren anbefaler, vil gi en kombinasjon mellom friluftsjnteresser, kulturmiljø,

1. økosystemtilnærming og et godt sambruk mellom disse. Rælingen kommune stiller seg positiv til dette alternativet på et prinsipielt grunnlag for en god, bærekraftig og helhetlig forvaltning av Østmarka.

Østmarka naturreservat, som delvis ligger innenfor kommunegrensen til Rælingen

2. kommune, vil fortsette å inneha den høyeste verneformen i Norge, og området vurderes derfor å ikke bli nevneverdig påvirket av en etablering av nasjonalpark. Rælingen kommune ønsker ikke å ta stilling til nasjonalparkens omfang i andre kommuner.

Vedlegg

- 1 Høring - Verneforslag for Østmarka nasjonalpark

Saksutredning

1. Sammendrag

Statsforvalteren har utarbeidet tre ulike forslag til nye verneområder i Østmarka. For den delen av verneforslaget som i dag utgjør Østmarka naturreservat foreslår de å beholde dagens relativt strenge restriksjonsnivå. Da restriksjonsnivået for Østmarka naturreservat i all hovedsak videreføres, vurderes verneforslagene å ha liten praktisk betydning for Rælingen kommune. Statsforvalterens anbefaling, alternativ 1, kombinerer friluftsjnteresser, kulturmiljø, økosystemtilnærming av naturmangfoldet og videre sikrer et godt sambruk mellom disse interessene. Kommunedirektøren mener denne kombinasjonen av verneformål er det beste alternativet ved etablering av en nasjonalpark i Østmarka.

2. Bakgrunn for at saken fremmes

Statsforvalteren i Oslo og Viken har på oppdrag fra Miljødirektoratet utredet alternativer for en nasjonalpark i Østmarka. Nå er tre ulike forslag til nye verneområder i Østmarka sendt ut på høring. Rælingen kommune må i den sammenheng ta stilling til et eventuelt høringsinnspill til verneforslagene.

Rælingen kommune sendte inn innspill til verneprosessens oppstartsmelding i 2020, hvor vedtaket og høringsinnspillet fremgår under tidligere behandling og vedtak.

3. Tidligere behandling og vedtak

PS 13/27, 20.03.2013

Kommunen behandlet i 2013 forslag om Nasjonalpark i Østmarka. I 2013 ble Rælingen kommune bedt om å vurdere om kommunen ønsket at det ble startet opp en verneplanprosess for å verne deler av Østmarka som nasjonalpark. Forslaget til områdeavgrensning for parken inkluderte den gangen arealer fra kommunene Ski, Enebakk, Lørenskog og Oslo, i tillegg til Rælingen. Etter lokal politisk behandling i alle de fem kommunene, var Oslo den eneste kommunen som stilte seg positiv til et slikt forslag.

Følgende tekst ble vedtatt i kommunestyret:

Østmarka er et fantastisk område der idrett, friluftsliv, fauna- og florainteresserte, skogdrift, dyr og planter har levd i en god sameksistens gjennom generasjoner. Dette viser at vernet er ivaretatt av alle som har interesser i Østmarka.

• Rælingen kommune legger til grunn at et effektivt vern av de verdier Marka representerer må gjøres gjennom tilrettelegging for sambruk mellom natur-, friluftsliv-, allmenne- og næringsinteresser. Vern gjennom den «konservering» av store deler av kommunens friarealer som forslaget innebærer fremstår ikke som bærekraftig. Det fremstår tvilsomt om et slikt vern vil kunne stå seg over tid, da det rigide vern vil møtes av sterkere press enn en hensiktsmessig tilrettelegging for flere interesser.

• Rælingen kommune har merket seg Miljøvernministerens formulering i brev av 19.12.2012 om at han ønsker å gå videre med en slik prosess «dersom kommunene er enige i dette». Oppstart av en verneplanprosess har mening kun dersom det ligger en intensjon til grunn, om å gjennomføre det etterfølgende, foreslåtte vernetiltaket.

• Rælingen kommune viser til nåværende vern av Østmarka gjennom LOV-2009-06-05-35 Lov om naturområder i Oslo og nærliggende kommuner (Markaloven). Loven innebærer meget strenge vernebestemmelser, og det er bred enighet om at de friluftsliv- og naturverdier som Marka representerer skal tas vare på og forvaltes til glede for både nåværende og fremtidige generasjoner. Dagens bestemmelser ivaretar de hensyn som må tas med sikte på å bevare naturlig mangfold i marka, næringsdrift, og for å bevare Østmarka som det naturlige rekreasjonsområdet den er for de østlige deler av hovedstadsområdet. Rælingen kommune går derfor imot en igangsetting av noen form for prosess som kan lede fram til at deler av Østmarka blir nasjonalpark, slik det foreslås fra Østmarkas Venner.

Brev av januar 2014

Kommunestyrets vedtak ble oversendt miljøverndepartementet 25. mars 2013. I januar 2014 mottok kommunen et brev der det fremgikk at fremtidig verneplanarbeid forutsatte lokalpolitisk enighet. Oppfølging av nye verneforslag skulle derfor avvantes og bli sett i sammenheng med oppfølgingen av den evalueringen som Norsk institutt for Naturforskning (NINA) hadde gjort av norske verneområder, og departementets pågående arbeid med den nasjonale handlingsplanen for Naturmangfold.

Norsk handlingsplan for naturmangfold, 23.05.2016

Natur for livet – Norsk handlingsplan for naturmangfold (Meld. St. 14 (2015-2016)) ble vedtatt av Stortinget 23. mai 2016. Det fremgår av meldingen at regjeringen ønsker å «verne, etter naturmangfoldloven, naturtyper og økosystemer som i dag er mindre godt dekket av vern». I forbindelse med behandlingen av handlingsplanen vedtok også stortinget en målsetting om at 10 % av både offentlig eid skog og frivillig vern av privateid skog skulle vernes. Det fremgår imidlertid av meldingen at regjeringen i hovedsak vil gjennomføre vern på privateid grunn gjennom prosesser for frivillig vern. De opprettholder også at det legges vekt på lokalpolitisk enighet som grunnlag for gjennomføring av verneplanprosesser.

PS 82/2016, 19.10.2016

Rælingen kommune mottok brev fra byråd for miljø og samferdsel i Oslo kommune angående etablering av nasjonalpark i Østmarka. Brevet kom som en oppfølging av et møte mellom Østmarka-kommunenes ordførere, hvor muligheten for å opprette nasjonalpark i Østmarka ble diskutert. Oslo kommune ønsket å motta innspill fra nabokommunene til deres forslag om at Oslos eiendom i Enebakk, som grenser til naturreservatet i Østmarka, foreslås utredet med tanke på å opprette en nasjonalpark i Østmarka.

Følgende tekst ble vedtatt i kommunestyret:

Rælingen kommune oversender Oslo kommune svar på henvendelse angående nasjonalpark i Østmarka hvor følgende fremgår:

- *Rælingen kommune er positive til en utredning av muligheten for å etablere en nasjonalpark på de arealer som fremgår av forslaget oversendt kommunen i brev5 datert 2. september 2016.*
- *Rælingen kommune anser at en bruksnasjonalpark, slik det fremgår av forslaget, vil kunne bidra til økt tilrettelegging i Østmarka. Økt kunnskap og informasjon om naturen, samt økt informasjon om bruk av denne og omkringliggende områder vil videre bedre tilgjengeligheten. Dette gjør at nasjonalparken, med tilhørende nasjonalparksenter, vil være en kvalitet også for Rælingen kommunens innbyggere på tross av at parken hverken vil ha arealer i, eller grense mot Rælingen.*
- *Gode fag- og utredningsrapporter og en grundig konsekvensvurdering for å kunne si noe om både verdien og effektene av et nasjonalparkvern vil kunne bidra til økt kunnskap om Østmarka generelt. Det er imidlertid vanskelig for kommunen å overskue alle konsekvenser av et slikt forslag på nåværende tidspunkt i prosessen og Rælingen kommune er derfor positive til at Oslo kommune ønsker en så bred tilnærming til vurdering av konsekvenser som det fremgår av brevet. Det er imidlertid kommunens oppfatning og*

ønske at undersøkelser og kunnskapsinnhenting også bør inkludere konsekvenser for omkringliggende områder, slik at betydningen for disse arealene klart fremgår av et eventuelt verneforslag.

• Rælingen kommune forutsetter at dersom utredningen viser at områdevernet vil ha betydning for resten av Østmarka, og dermed de øvrige kommunene, vil Oslo kommune bidra til at det legges opp til en bred medvirkning fra disse i verneprosessen.

• Det må sørges for at skogbruksinteressene i andre deler av Østmarka ikke blir skadelidende som følge av vernebestemmelser i den påtenkte nasjonalparken, også på lengre sikt.

PS 25/2020 14.12.2020

Rælingen kommune mottok brev av 09.10.2020 fra Fylkesmannen i Oslo og Viken med melding om oppstart av verneprosess for deler av Østmarka. Fylkesmannen ønsket innspill til oppstartsmeldingen.

Følgende tekst ble vedtatt i kommuneplanutvalget:

• Østmarka naturreservat inngår i utredningsområdet for en nasjonalpark i Østmarka, og Rælingens del av naturreservatet er kommunens eneste arealer innenfor utredningsområdet. Østmarka naturreservat har en streng verneform og innehar viktige og sårbare naturverdier. En nasjonalpark kan, som det også påpekes i oppstartsmeldingen, være en mulig turistattraksjon og derav bidra til en stor økning i antall besøkende i et område. Rælingen kommune mener det er problematisk å risikere en stor økning i antall besøkende i naturreservatet. Naturreservatet har heller ikke en sentral og naturlig plassering innenfor utredningsområdet.

• Fra Rælingen er det kun Myrdammen som utpeker seg som en naturlig innfallsport til nasjonalparken. Myrdammen er et statlig sikra friluftslivsområde tilrettelagt med badeplass og aktiviteter. Her er det strandområder, grøntområder, grill- og bålplasser, frisbeegolfbane, sandvolleyballbane utleiehytte, turveier og turstier. Dersom naturreservatet inkluderes i den planlagte nasjonalparken vil Myrdammen ligge et steinkast fra nasjonalparkgrensen og fremstå som en naturlig innfallsport. Kommunen har en folketeller på Myrdammen som viser antall passeringer på én av inngangene til området, denne telleren viser over 150 000 passeringer i 2020. På tross av at bilvei og parkering på området er oppgradert i 2020 har parkeringsområdet hatt store utfordringer med å håndtere alle besøkende. Grunnet det allerede svært høye presset på parkeringsplasser er det problematisk om området lanseres som en innfallsport til nasjonalparken. Dersom naturreservatet ikke inngår i nasjonalparken vil derimot avstanden fra Myrdammen til nasjonalparkgrensa bli såpass lang at området ikke fremstår som en naturlig innfallsport.

• Kommunen uttrykker en bekymring for en eventuelt økt bruk av området inntil Nordbysjøen. Nordbysjøen ligger langs den østlige grensen av Østmarka naturreservat, og tett på den naturlige innfartsåren fra Myrdammen og retning øvrige deler av utredningsområdet. Nordbysjøen fungerer som krisevannkilde til befolkningen på Romerike. Det er strenge restriksjoner til bruken av området rundt vannet i dag, bla. er det forbud mot

fisking, bading og telting. Kommunen ser utfordringer ved å risikere økt bruk av området tett på en drikkevannskilde.

- Kommunen mener det er viktig å vurdere de indirekte effektene på skogbruket rundt nasjonalparken, både den generelle konflikten med utøvende friluftsliv og de potensielt økte kostnadene for skogbruket ved skader og større pågang av brukere.
- En verneprosess inkluderer en rekke utredninger i forkant av et vern. Økt kunnskap om verdiene i området og hvilke arealer som innehar hvilke kvaliteter anser kommunen som positive ringvirkninger av en verneprosess, som gir et godt grunnlag for fremtidige beslutninger innenfor de kartlagte områdene. En nasjonalpark vil kunne gi naturverdiene innenfor området et sterkere vern mot ulike inngrep. Samtidig kan økt bruk av et område medføre negative konsekvenser og kommunen uttrykker også en generell bekymring til effekten av å styrke vernet i deler av marka og spør seg hvilken effekt dette på sikt kan ha for de delene av marka som ikke har et vern i tillegg til markagrensen.
- Kommunen forventer at friluftsområde som verneform blir utredet på lik linje som nasjonalpark i den hensikt å ha reell valgmulighet.

4. Forhold til relevante styringsdokumenter

Kommunedelplan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv.

5. Sakens innhold

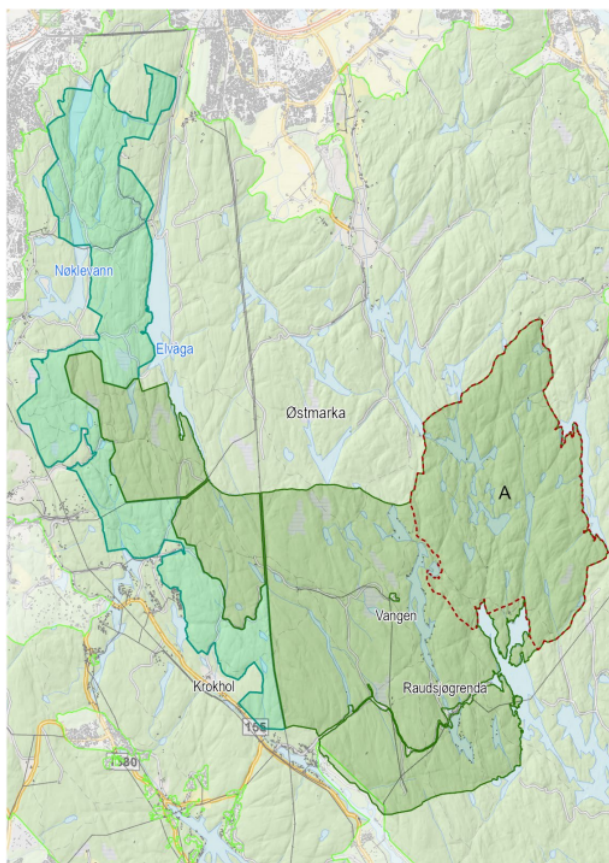
Statsforvalteren i Oslo og Viken har lagt verneforslag for nasjonalpark i Østmarka og alternative verneformer ut på offentlig høring. Statsforvalteren har siden januar 2020 jobbet med verneforslagene i Østmarka. Rælingen kommune har vært representert i arbeidets referansegruppe gjennom en politisk og en administrativ representant. Det er utarbeidet eksterne fagrapporter innen temaene naturmangfold og verneverdi, bruk og vern, kulturminner og kulturmiljø, i tillegg til en overordnet samfunnsøkonomisk vurdering. Rælingen kommune berøres direkte ved at Østmarka naturreservat inngår i alle tre alternative løsninger. Når det gjelder forholdet til eksisterende Østmarka naturreservat i verneforslagene foreslås det at eksisterende naturreservat innlemmes i nasjonalparken, men at arealet fremkommer som en egen sone. For denne sonen vil det fastsettes særskilte bestemmelser som skal sikre at restriksjonsnivået for dagens naturreservat i all hovedsak videreføres.

Nasjonalparker i Norge forvaltes i henhold til gjeldende praksis for nasjonalparker og større verneområder ved at det opprettes et nasjonalparkstyre og ansettes en forvalter for nasjonalparken. Nasjonalparkstyret oppnevnes av Miljødirektoratet etter innstilling fra de berørte kommunene og fylkestinget i Viken. Kommunene og Fylkeskommunens fylkesting/fylkesråd skal være representert i styret med ett medlem. Verneområdestyret har det overordnede forvaltningsansvaret, herunder utarbeiding av forvaltningsplan med en besøksstrategi, skjøtsels- og restaureringsstrategi, og gjennomføring av tiltak i tråd med planen. Selv om det opprettes verneområder med et verneområdestyre som har det overordnede ansvaret for forvaltningen, vil det være svært viktig at den totale innsatsen for å ivareta et slikt viktig natur- og friluftsområde ikke svekkes. Det forventes at kommunene i tilsvarende omfang som tidligere fortsetter å ivareta sine oppgaver i kraft av å være eier og samtidig ivareta sitt ansvar innenfor friluftsliv og folkehelse

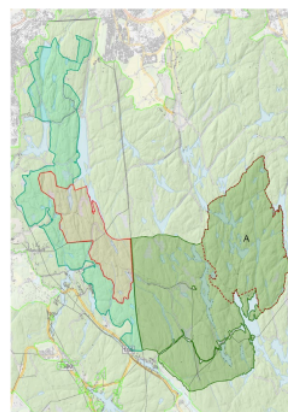

Statsforvalteren anbefaler i sin rapport at de ulike målene for vern best oppfylles ved at utredningsområdet får en kombinasjon av nasjonalparkvern, områder med friluftslivvern og områder uten nytt vern. Statsforvalteren anbefaler verneforskrifter som i stor grad tar hensyn til eksisterende bruk av de områdene som foreslås for vern, og med tilnærmet samme restriksjonsnivå som gjelder for andre verneområder innenfor markagrensen. For den delen av verneforslaget som i dag utgjør Østmarka naturreservat foreslår de å beholde dagens relativt strenge restriksjonsnivå. Statsforvalterens anbefalte avgrensning fremgår av alternativ 1.

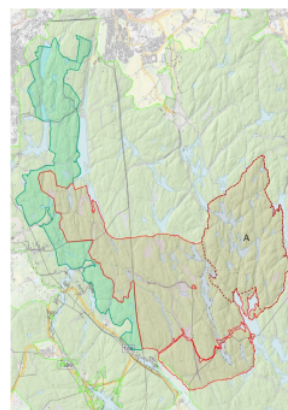
Statsforvalteren legger også frem to alternative avgrensninger med ulike verneformer i høringen. To av de tre alternative foreslås med verneformen nasjonalpark, og lokal forvaltning gjennom et nasjonalparkstyre bestående av representanter fra kommuner og fylkeskommuner rundt Østmarka. For det siste alternativet, som ikke omfatter verneformen nasjonalpark, men naturreservat og friluftslivvern, foreslås det at forvaltningen legges til Statsforvalteren tilsvarende som for øvrige naturreservat.

Alternativ 1: Statsforvalterens forslag

Alternativ 2: En mindre nasjonalpark

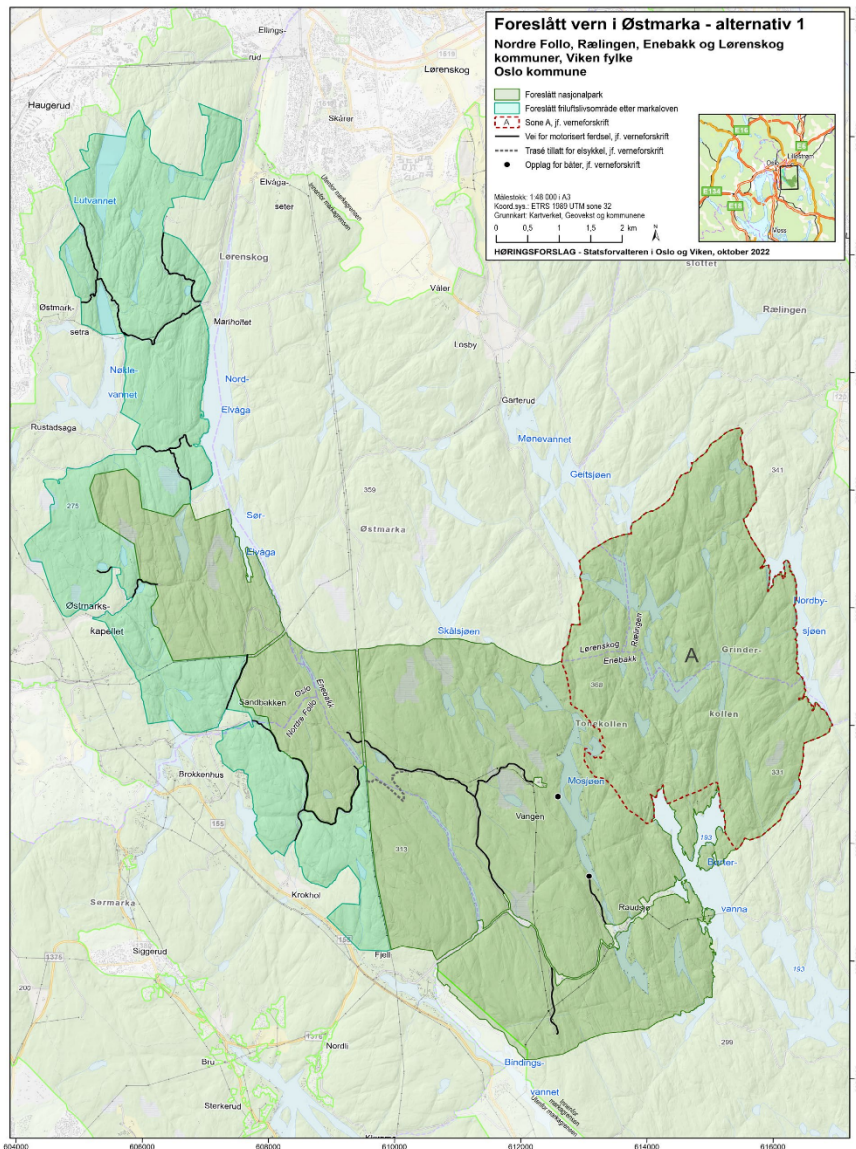

Alternativ 3: En utvidelse av Østmarka naturreservat i stedet for nasjonalpark

Alternativ 1

Alternativ 1 involverer tre delområder som ligger inntil hverandre og et større område som vernes etter markaloven § 11. Det er en kombinasjon av områder hvor det på grunn av bruksintensiteten ikke er foreslått nytt vern, men områder med friluftslivvern (etter markaloven § 11) og områder med nasjonalparkvern (etter naturmangfoldloven § 35). I dette alternativet beholdes Østmarka naturreservat slik det i dag, som en egen sone i nasjonalparken. Områdene i vest er mye brukt til friluftsliv, og det foreslått til et

friluftslivsområde i nasjonalparken. Her skal områdets verdi for friluftsliv og naturopplevelser ivaretas og videreutvikles.

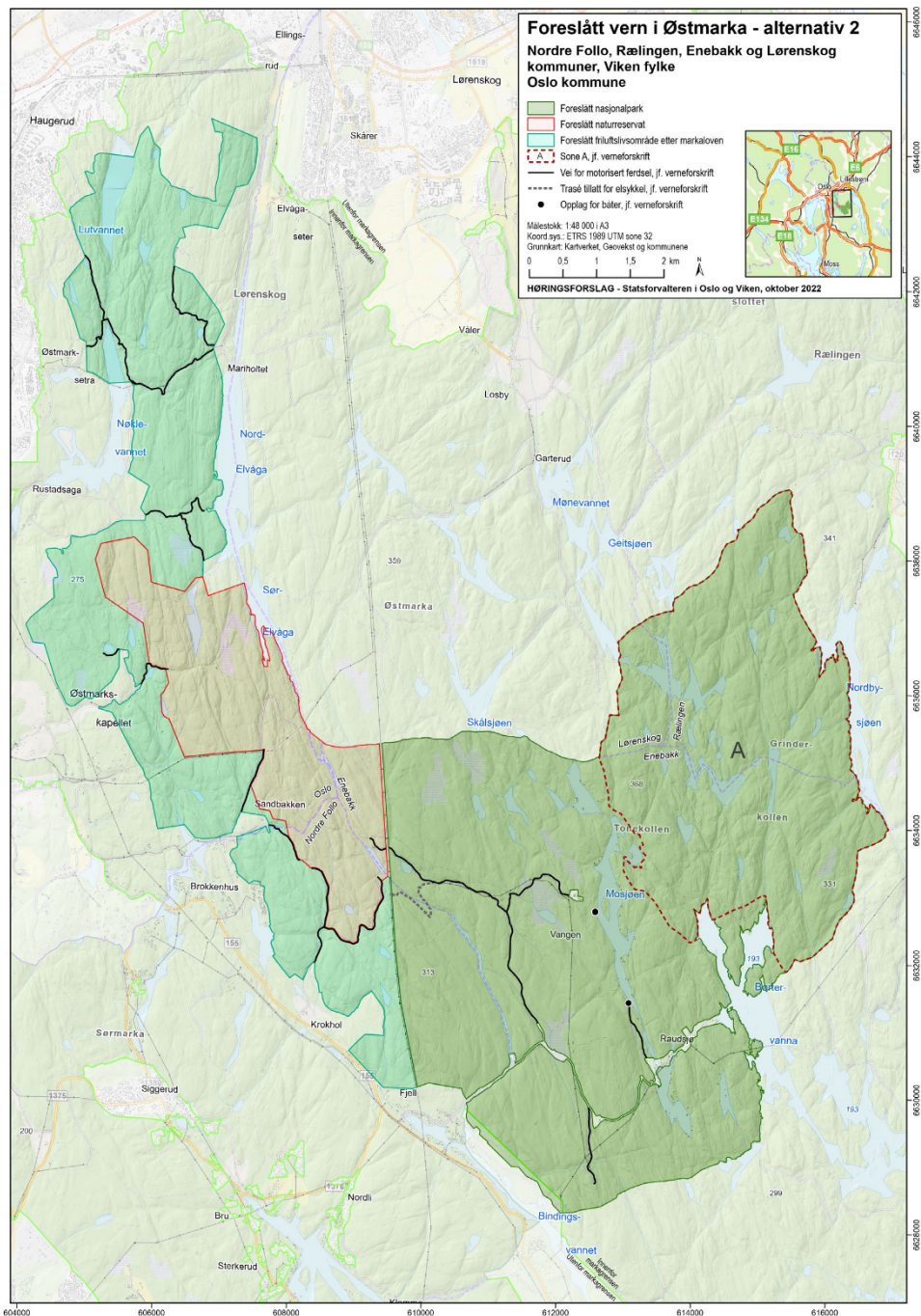

Foreslått område, annet enn sone A som beholder dagens restriksjoner, vil ha en verneform som har naturopplevelser, friluftsliv og kulturminner som en direkte del av verneformålet.

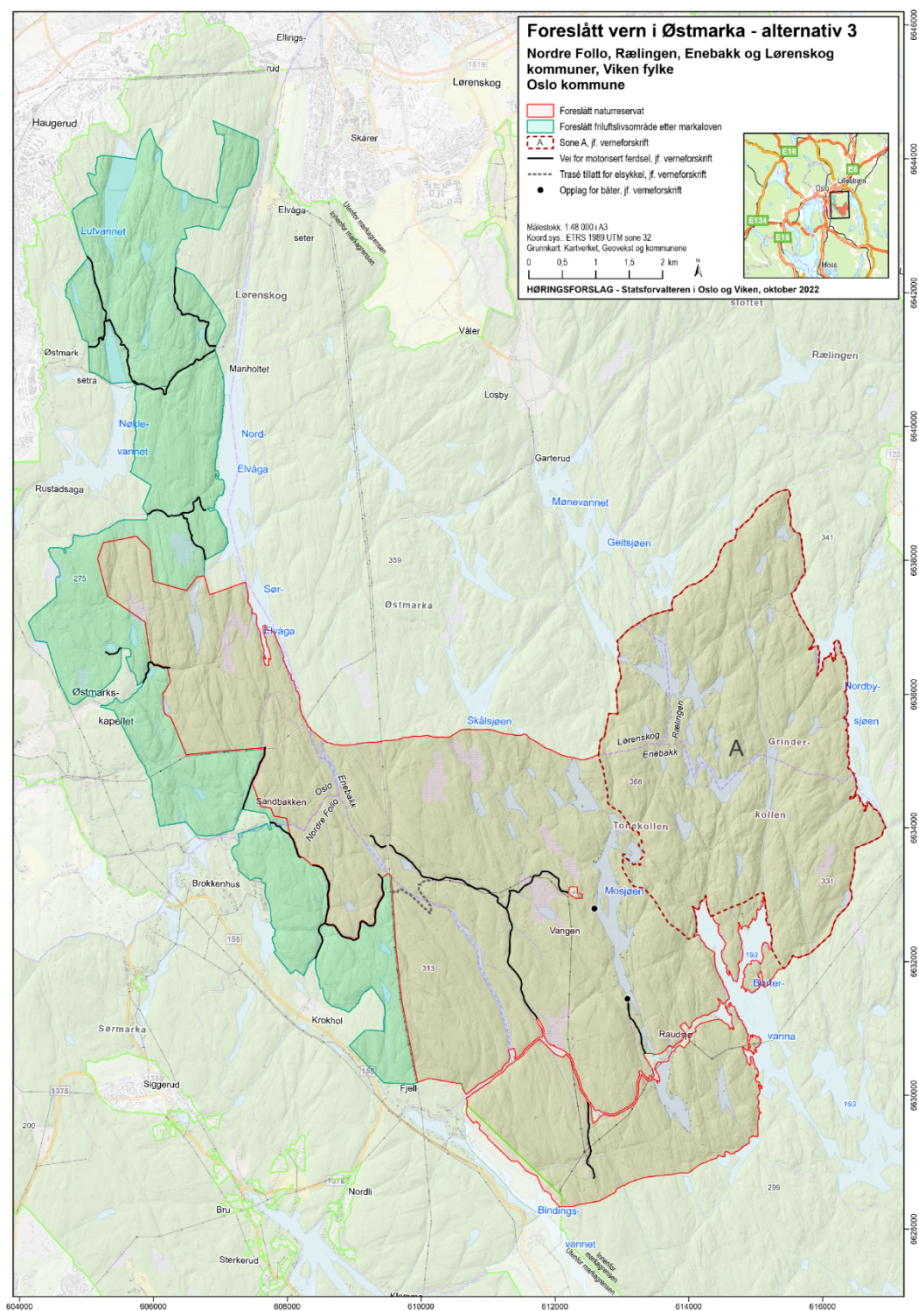
Alternativ 2:

Alternativ 2 er en kombinasjon av en mindre nasjonalpark øst i utredningsområdet og med et naturreservat i stedet for nasjonalpark vest for de større kraftlinjene, samt ett friluftslivsområde i vest. Dette alternativet vil gjøre at området som vernes som nasjonalpark ikke deles av kraftledningene, og det vil dermed også ha et redusert areal. For å ivareta de biologiske verdiene, vil arealet vest for kraftledninger som i Statsforvalterens forslag var foreslått som nasjonalpark, i dette alternativet vernes som naturreservat. Videre så har også dette alternativet friluftslivsområde i vest slik som i Statsforvalterens sitt primære forslag.

Alternativ 3:

I alternativ 3 droppes vern som nasjonalpark. I stedet utvides eksisterende naturreservat til å gjelde alt areal som foreslås som nasjonalpark i Statsforvalterens primære forslag. I tillegg vil friluftsvernområdet i vest være som i Statsforvalterens primære forslag. Dette alternativet består av en relativt stor utvidelse av eksisterende Østmarka naturreservat, slik at det arealet som i Statsforvalterens primære forslag er nasjonalpark, i dette alternativet i stedet blir en utvidelse av naturreservatet. Siden det er ønskelig å ivareta vernebestemmelsene i det eksisterende naturreservatet, og samtidig ha verneregler som i liten grad endrer forutsetningene for alminnelig bruk i et nytt vern, så vil det nye naturreservatet ha to soner med noe ulike bestemmelser.

6. Kommunedirektørens vurdering

6.1 Sosial bærekraft (helse, oppvekst, kultur, lokalmiljø)

Verneforslagene vurderes å ha liten praktisk betydning for Rælingen kommune, da restriksjonsnivået for Østmarka naturreservat i all hovedsak videreføres.

Det er flere brukerinteresser i Østmarka; skogdrift, friluftsliv og naturmangfold blant annet. En nasjonalpark slik det er foreslått i alternativ 1, tilrettelegger for friluftsliv og adgang til jakt og fiske i foreslåtte friluftsområder på vestsiden av marka. Det er også de områdene som har størst antall brukere, noe kommunedirektøren vurderer er en god løsning for å møte brukerinteressene. Som en overordnet vurdering, mener Kommunedirektøren området som vedtas som nasjonalpark ikke vil legge en begrensning på selve utøvelsen av friluftslivet ellers i Østmarka.

Merkevaren nasjonalpark antas å gi økt bruk av området som helhet, men det er forventet at de største og viktigste utfartsstedene er fra vest. Kommunedirektøren vurderer at dette er viktig å opprettholde i fremtidig forvaltningsplan og besøksstrategi, slik at ikke Myrdammen som utfartssted og Nordbysjøen som drikkevannskilde belastes i vesentlig grad. Kommunens sti- og løypeplan vil også være et viktig verktøy for å kanalisere ferdselen utenfor Østmarka naturreservat.

6.2 Bærekraftig miljø- og klimautvikling

Østmarka naturreservat inngår i verneforslagene for en nasjonalpark i Østmarka, og Rælingens del av naturreservatet er kommunens eneste arealer innenfor verneforslagene. Østmarka naturreservat har en streng verneform og innehar viktige og sårbare naturverdier. For Rælingen kommune er det viktig at Østmarka naturreservat beholder vernestatusen, og Kommunedirektøren ser at kommunes høringsinnspill tidlig i prosessen er ivaretatt i høringsforslaget ved at restriksjonsnivået i Østmarka naturreservat opprettholdes.

Det er etablert en nasjonal målsetning om 10 % skogvern i de store, lavtliggende skogområdene på Østlandet, og vi ligger nå på i overkant av 5% skogvern. Kommunedirektøren vurderer at en etablering av nasjonalpark vil være med på å sikre at Østmarka utvikler viktige naturkvaliteter, for å ivareta naturmangfoldet som er knyttet til eldre skog og skog som er lite påvirket av hogst. Verneforslaget inneholder god dokumentasjon for naturverdier - økt kunnskap om verdiene i området og hvilke arealer som innehar hvilke kvaliteter anses som en meget positiv ringvirkning av prosessen. Dette vurderer kommunedirektøren gir godt grunnlag for fremtidige beslutninger innenfor de kartlagte områdene, og Østmarka generelt. En slik tilnærming til å ta vare på et større sammenhengende økosystem er viktig for fremtidig forvaltning av Østmarka, og kommunedirektøren vurderer at dette er en god og bærekraftig klima- og miljøutvikling.

Kommunedirektøren er positiv til anbefalingen fra statsforvalteren, som kombinerer ivaretagelse av viktige naturverdier i tillegg til friluftsliv

6.3 Økonomisk bærekraft, langsiktig forvaltning av kommunens ressurser

Etablering av Østmarka nasjonalpark vil ikke endre eller påvirke kommunes ressurser. Det forventes at kommunene i tilsvarende omfang som tidligere fortsetter å ivareta sine oppgaver og ivareta sitt ansvar innenfor friluftsliv og folkehelse, og dette stiller kommunedirektøren seg positiv til.

6.4 Andre relevante vurderinger og prinsipielle avklaringer

Østmarka naturreservat, som ligger delvis innenfor kommunegrensen til Rælingen kommune, vil fortsette å inneha den høyeste verneformen i Norge. Området vurderes derfor å ikke bli nevneverdig påvirket av en etablering av nasjonalpark. I kommunedirektørens vurderinger over har verneforslagene blitt vurdert ut fra påvirkning på Rælingen kommunes areal. Kommunedirektøren ønsker også å vurdere konsekvenser for kommunen ved etablering av et nasjonalparkstyre, og etablering av nasjonalpark på et prinsipielt nivå.

Ved etablering av en nasjonalpark slik statsforvalteren anbefaler, vil det også etableres et nasjonalparkstyre hvor berørte kommuner inngår. Et slikt nasjonalparkstyre vil ha i oppgave å etablere besøksstrategi, skjøtselsplaner og forvaltningsplan. Rælingen kommune vil være representert i styret på lik linje som andre berørte kommuner, og dette vurderer kommunedirektøren vil være positivt for samarbeidet mellom markakommunene, i tillegg til at det ikke reduserer Rælingen kommunes handlingsrom innenfor Østmarkas grenser. Kommunedirektøren anser at en slik formalisering av forvaltningen vil være med på å sikre at verdiene i Østmarka tilgjengeliggjøres for brukere, samtidig som en helhetlig forvaltning av marka sikrer langsiktig bærekraftig bruk at Østmarka.

I Statsforvalterens anbefaling vises det til at Østmarka har samlet sett et betydelig aktivitetsnivå og det vil være viktig å utarbeide verneforskrifter som i stor grad tar hensyn til eksisterende bruk av de områdene som foreslås som vern. Dette mener kommunedirektøren er viktig å legge til grunn for vurdering av de tre alternativene, og hvilket alternativ som vil være mest hensiktsmessig. Statsforvalterens anbefaling, alternativ 1, kombinerer friluftsjakter, kulturmiljø, økosystemtilnærming av naturmangfoldet og videre sikrer et godt sambruk mellom disse interessene. Kommunedirektøren mener denne kombinasjonen av verneformål er det beste alternativet ved etablering av en nasjonalpark i Østmarka.

7. Oppsummering og konklusjon

Østmarka har samlet sett et betydelig aktivitetsnivå, som kommunedirektøren mener er viktig å legge til grunn for vurdering av de tre alternativene. Østmarka naturreservat, som delvis ligger innenfor kommunegrensen til Rælingen kommune, vil fortsette å inneha den høyeste verneformen i Norge, og området vurderes derfor å ikke bli nevneverdig påvirket av en etablering av nasjonalpark. Statsforvalterens anbefaling, alternativ 1, kombinerer friluftsjakter, kulturmiljø, økosystemtilnærming av naturmangfoldet og videre sikrer et godt sambruk mellom disse interessene. Kommunedirektøren mener denne kombinasjonen av verneformål er det beste alternativet ved etablering av en nasjonalpark i Østmarka.

Rælingen, 02.11.2022

Eivind Glemmestad

kommunedirektør